

VESIREPPU KÄYTTÖÖN JA PELAAMAAN

©Ecocentrum and partners

Lähivedet tutuksi
webinaari 20.8.2021

Jari Silander, SYKE

VESIREPPU

SUUNNITTELU

Oppimispolku ja lomakkeet

Opettajien laatimia lähivesi opetuskursseja

<https://www.ihan-pihalla.com/>

LUOKAT 7-9 ANALYYSI, TULKINTA JA RAPORTOINTI
REHEVÖITYMINEN

ÄIDINKIELI <ul style="list-style-type: none"> • mielipidekeskustelu • raportin esittäminen	MATEMATIIKKA <ul style="list-style-type: none"> • aineiston tiivistäminen • tilastolliset tunnusluvut	ENGLANTI <ul style="list-style-type: none"> • uutismediaan tutustuminen	YHTEISKUNTAOPPI <ul style="list-style-type: none"> • paikallinen päättäminen • toimintavaihtoehtojen arvioiminen • kansalaisvaikuttaminen
BIOLOGIA <ul style="list-style-type: none"> • vesiekosysteemin toiminta • veden laadun tutkiminen	MAANTIETO <ul style="list-style-type: none"> • ihmistoiminnan vaikutukset vesistöihin • karttaesitys	FYSIIKKA <ul style="list-style-type: none"> • digitaaliset mittarit ja mittaaminen • veden fysikaaliset ominaisuudet	KEMIA <ul style="list-style-type: none"> • aineiden ominaisuudet ja pitoisuudet
KUVATAIDE <ul style="list-style-type: none"> • kuvallinen ympäristöviestintä • luontokuvaus	KÄSITYÖ <ul style="list-style-type: none"> • digitaalisen mittalaitteen rakentaminen	TERVEYSTIETO <ul style="list-style-type: none"> • ympäristö ja hyvinvointi	

© SYKE/Marianna Korpi

REPUN SISÄLTÖ

lämpömittari

DO-tabletti

WWMC-purkki

Secchi-levy

pH-tabletti

ohjekortit

+ Mittanauha

APUVÄLINEET

Vaatetus sään ja paikan mukaan

kumisaappaat
pitkät housut
pitkähihainen pusero/takki
(sade)takki
(kahluuhousut)
(aurinko)hattu

Eliöt

vesikiikari (voi myös tehdä itse)
haavi tai (keittiö)siivilä
valkopohjainen vati, kirkas purkki
suurennuslasi/luuppi
kännykkä (lajistontunnistus)

Sinilevät

keppi
vesilasi

Virtaama

mittanauha
kaarnanpala/omena (virtausnopeus)
itse tehty mittatikku (syvyysmittaus)
kännykkä: ajastin

Turvallisuus

pelastusvälineet
pelastus- ja huomioliivit

Dokumentointi

muistiinpanovälineet: lehtiö ja lyijykynä
kännykkä: kamera ja video

TUTUSTU VIRTAVESIEN pohjaeläimiin ja muihin selkärangattomiin

TUNNISTUSKORTIT

! Pohjaeläinten lajikoostumus ja yksilömäärät kertovat vesistön tilasta.

! Katso, miten eri pohjaeläimet ilmentävät vedenlaatua.

Kärpäset ja sääsket
s. 3

Vesiluteet
s. 5

Kovakuoriaiset
s. 5

Vesiperhoset
s. 4

Simpukat ja kotilot
s. 7

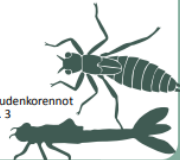
Katkat ja vesisirat
s. 6

Juotikkaat ja muut madot
s. 6

Päivänkorennot ja koskikorennot
s. 4

Sudenkorennot
s. 3

1

VIRTAAMAN MITTAUS

HUHTI-MARRASKUU

Virtaama kertoo millä nopeudella vesitilavuus kulkee uomassa, esimerkiksi purossa. Virtaamamittaukset auttavat ennustamaan tulevia tulvia ja kuivuuskautia.

Mittausvälineet

- kahluhousut (jos uoma syvä)
- pelastusvälineet (vesiturvallisuus)
- muistingonvälineet (lehtiö ja lyijykyna)
- mittanauha (matkan mittaus)
- sekuntikello, pala kaarmaa (virtausnopeus)
- 2 kiveä (maastomerkit)
- keppi (syövyden mittaus)

Varmista vesiturvallisuus:
mittaukseen tarvitaan vähintään kaksi henkilöä ja pelastusvälineet.

Alkuvalmistelu

Valitse paikka, jossa virtaus on tasaista.

Merkitse uoman rantaan kivillä virtausmittauksen **alkupiste** ylävirrassa ja **loppupiste** alavirrassa; pisteiden välinen etäisyys on vähintään 6 m tai 20 s virtausaika.

Mittaussuureet

- S virtausmatka (m)
- t virtausaika (s)
- L uoman leveys (m)
- h vedensyvyys (m)

Laskettavat suureet

- V virtausnopeus (m/s)
- A uoman poikkileikkauksen pinta-ala (m²)

Virtaama

- Q virtaama (m³/s)

Poikkileikkauksen pinta-ala A

Mittaa uoman leveys L loppupisteen kohdalta. Mittaa vedensyvyys h kepillä uoman leveydeltä kolmesta kohtaa ja laske keskiarvo. Laske A (katso kääntöpuoli).

Laske virtaama katso kääntöpuoli

Havaintojen ilmoittaminen:
www.jarviwiki.fi/havaintolahetti

CBC 2014-2020
SOUTH-EAST FINLAND - RUSSIA

TURVALLISUUS YMPÄRISTÖMITTAUKSISSA

Ennen mittausmatkaa

- suunnittele etukäteen reitti ja mita välineitä tarvitset
- kerro suunnitelmastasi myös jollekin ulkopuoliselle
- tutustu etukäteen laitteiden käyttöturvallisuusohjeisiin ja noudata niitä
- huomioi työskentelyolosuhteet ja pukeudu niiden mukaisesti
- peruuta tai keskeytä matka, jos työskentelyolosuhteet muuttuvat vaaralliseksi

Huomioi tapaturmavaarat liikenteessä ja vesillä.
Älä anna lasten käsitellä vaarallisia kemikaaleja.

Luonnossa liikuttaessa

- liiku luontoa kunnioittaen
- noudata jokamiehen oikeuksia ja velvolluuksia
- tee tuli vain sallitulle tulsijalle ja noudata palovaroituksia
- **varo sortuvia ranta-alueita**
- **älä juo luonnonvettä**
- **älä roskaa**
- **älä mene voimakkaasti virtaavaan veteen**
- **älä mene heikolle jälle**

Varaa mukaan

- laitteiden käyttöturvallisuusohjeet
- matkapuhelin (tataa 112 suomi -sovellus); vesillä: pakkaa puhelin vestitiivisti
- onnistapukkaus, juotavaa ja evästä (+ tulentekevälaineet, kartta, kompassi)
- huomioliivit (ajoväylillä liikuttaessa, luonnossa metsästysaikaan)
- vesistömittauksissa: pelastusliivit, talvella myös jaanaskalit

Lisätietoa

- Työsuojelu vesi- ja ympäristönäytteenotossa ja hydrologisissa mittauksissa. Ympäristöhallinnon ohjeita 6/2006. <https://www.ymparisto.fi>
- Suomen ulmaopetus- ja hengenpelastuslaitto <https://www.suh.fi/>
- Turvallisuus määräykset ja ohjeita partio toimintaan vesillä 2008. <https://www.partio.fi/>

CBC 2014-2020
SOUTH-EAST FINLAND - RUSSIA

REPUN OHJEET

Lämpötilan mittaus

Näkösyyden mittaus

Hapen mittaus

Happamuuden eli pH-arvon mittaus

Sameuden mittaus

Virtaaman mittaus

EDIT

Downloaded

Ihan pihalla!
Vesistöteemainen
masterpeli

Feb 01, 2021

mira.kekarainen@seppo.io

Värit luonnossa
Ihan Pihalla työpaja

JYVÄSKYLÄ

Joanneke Reudler Talsma

PELAAMINEN

1. suunnittelu 2. toteutus 3. luokassa

SEPPO koulutus

25.8 klo 15-18

- Videot ja ohjeet voidaan linkittää ennakkoon
- Maastossa tehtäviin voi vastata ja arviointi automaattista
- Tulokset ovat tallessa ja niitä yhdessä luokassa

Etusivu Mikä vesireppu on? Linkit SYKE ja ELY På svenska In English Rotary Osta vesireppu

- Linkkejä
- <https://www.ihan-pihalla.com/>
- Rapun tilaus:
- <https://www.vesireppu.com/>
- Seppo peli:
- <https://play.seppo.io/>
- Materiaalit:
- <https://www.syke.fi/hankkeet/sevira>